

2. Escriure amb adequació, coherència i cohesió

Fem un repàs final de les propietats de l'adequació, la coherència i la cohesió textuais mitjançant una activitat.

ACTIVITATS

3 Llegeix el text i respon les preguntes.

El canvi de l'Àrtic

Text d'Antonio Cerrillo

A les illes Svalbard, situades a només mil quilòmetres del pol nord geogràfic, és on es comença a esquerdar el glaç permanent. Com que és un enclavament de primera línia per explorar els efectes del canvi climàtic, moltes expedicions científiques i alguns viatgers curiosos es desplacen fins aquí. També ho ha fet el Magazine. El vaixell s'ha obert pas i ha deixat un solc al mar de glaç. Plaques d'uns 60 centímetres de gruix cobreixen la superfície a la costa sud-oest de les Svalbard, davant del fiord de Hornsund i Sorkapp Land.

Un gran estrèpit ha despertat els **viatgers del MS Fram, un vaixell d'exploració de 114 metres d'eslora que recorre la costa occidental de les illes Svalbard**, un arxipèlag situat al nord de Noruega, entre l'oceà Àrtic i el mar de Grenlàndia, i a uns 1.000 quilòmetres del pol nord geogràfic. Són les sis del matí i els passatgers han saltat literalment del llit, tot i que el sol no ha desaparegut en cap moment del cel en aquesta irreal nit polar. La coberta s'omple de càmeres, de prismàtics i de flaixos.

Les plaques de glaç visibles des de la cabina comencen a sovintejar i, en poc temps, observades des de coberta, envolten el vaixell fins a formar una massa glaçada cada vegada més espessa. Al principi són petits blocs de gel de formes irregulars d'uns 60 centímetres de longitud i mig metre de gruix. Però, a

mesura que el vaixell avança, n'augmenta la mida. I, al final, ho ocupen tot. Quasi no es veu l'aigua del mar.

El vaixell navega cansadament entre els blocs de glaç, que ocupen una àrea inabastable a la vista. Cada cop de proa provoca un nou estrèpit que aparta les plaques violentament. Un cop desplaçades, topen entre elles, se superposen, s'envenen, es deformen, i van desencaixant un trencaclosques infinit.

Els impactes estremeixen el vaixell amb un soroll continu que es fa intens per moments. El ritme del balanceig és un sismograma que mesura la intensitat i la resistència de cada placa. Quasi es poden comptar les vegades que la proa sega una placa amb el seu ariet trencaglaç.

D'aquesta manera el *Fram* s'obre pas per la costa de les Svalbard en una expedició divulgativa en què científics, periodistes i viatgers exploraran unes illes que, amb una superfície que duplica la d'Irlanda, s'han convertit en el gran centre d'experimentació i investigació sobre el canvi climàtic. Les Svalbard són una finestra a les transformacions que convulsionen el cercle Àrtic. Tots els passatgers, ansiosos, fotografien, filmen o esguarden amb prismàtics aquesta geografia minvant de glaç àrtic en regressió a conseqüència del canvi climàtic.

ACTIVITATS

Adequació

Canal escrit

- 4** Indica algunes característiques **formals** del text anterior degudes al fet que s'ha publicat en un **diari**.
- 5** Les característiques lingüístiques del fragment següent, que hem extret del text, són adequades a la premsa **escrita**. Llegeix-lo i fes l'activitat.

El vaixell navega cansadament entre els blocs de glaç, que ocupen una àrea inabastable a la vista. Cada cop de proa provoca un nou estrèpit que aparta les plaques violentament. Un cop desplaçades, topen entre elles, se superposen, s'envenen, es deformen, i van desencaixant un trencaclosques infinit.

Reescriu el fragment per transmetre la mateixa informació, però amb els trets propis de la **llengua oral**, com si li estiguessis explicant a un amic o amiga.

Ús social del llenguatge

- 6** El text que estem treballant no reflecteix l'ús familiar del llenguatge sinó un ús social (àmbit de la comunicació periodística). Per això conté un lèxic culte i especialitzat, adequat a la secció d'un diari destinada a temes científics i de medi ambient. Identifica-hi cinc paraules cultes i cinc termes especialitzats o tecnicismes. A quina ciència o àrea del saber pertanyen les paraules que has seleccionat?

Finalitat comunicativa

- 7** El propòsit fonamental de l'autor del text és informar els lectors (funció referencial). Resumeix la informació del text en cinc línies.
- 8** A part de la finalitat informativa, el periodista elabora la informació d'una manera literària (funció poètica).
- Quina figura literària hi ha en aquest enunciat del text: *Les Svalbard són una finestra a les transformacions que convulsionen el cercle Àrtic?*
 - Identifica en el text tres figures literàries més.
 - Per què creus que el periodista mescla el llenguatge tècnic amb el literari i expressiu?
- 9** Creus que aquest text té algun propòsit d'influir en el lector? Si és així, explica amb quins procediments lingüístics es vol aconseguir.

Coherència

Tema del text

- 10** Escriu en una línia el tema del text.

Estructura externa del text

- 11** Escriu la idea principal i la secundària de cada un dels paràgrafs del text.

Estructura interna del text

- 12** Divideix el text en tres parts des del punt de vista del contingut.
- 13** Explica quin aspecte del tema es reflecteix a cada part.
- 14** Fes un esquema que reculli: tema, idees principals i secundàries del text.

Cohesió

La cohesió lèxica

- 15** Identifica en el text la paraula-clau i altres paraules que es repeteixin.
- 16** Busca paraules pertanyents a dos camps lèxics.
- 17** Busca al text les paraules *viatgers*, *gruix* i *mar*, i després localitza'n sinònims.
- 18** Busca en el text l'hiperònim *aigua*, i, a continuació, localitza'n dos hipònims.

Tipus de text

- 19** Assenyala els paràgrafs expositius, narratius i descriptius.
- 20** El text que estem treballant és periodístic, però ¿es tracta d'un reportatge o d'una crònica?

Presència de l'emissor en el text

- 21** Llegeix el primer paràgraf i explica de quina manera indirecta el periodista ens informa que ell viatja a bord del vaixell *MS Fram*.
- 22** De quina manera aconseguix el periodista donar un to proper a aquesta expedició científica?
- 23** Escriu una carta al director d'un diari en la qual proposis millores medioambientals per a la teva ciutat.